

9. Ткаченко В. Метеор світової поезії. URL : <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/286/>

10. Ткаченко С. «Роль часопросторової перспективи в перекладі (на матеріалі різномовних тлумачень одного вірша Артюра Рембо)». Слово і Час. 2011. №7. С. 77-82.

11. Чорній Р.П. Художній світ В.С.Моема в Україні та Росії: шляхита етапи освоєння: Монографія. Тернопіль; Підручники і посібники, 2009. 210 с.

12. Цвайг Ш. Артюр Рембо. URL : <https://maysterni.com/publication.php?id=157949>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗУ АННИ ЯРОСЛАВНИ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРИОГРАФІЯХ

Ангеліна Швець

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Назарій Слободян

*асистент кафедри романо-германської філології,
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Анна Ярославна (Анна з Києва) — це українка, яка змінила хід історії та стала важливим нагадуванням про вагомість міжкультурної взаємодії в контексті різних історичних епох.

Донька великого князя Ярослава Мудрого стала королевою Франції після одруження з королем Генріхом I. Цей шлюб став найвідомішим в історіографії серед дочок Ярослава Мудрого [6].

Середньовічні французькі *chansons de geste* (пісні про діяння) та німецькі хроніки з XI до XIII століття зображували Русь як землю великого багатства. Ярослав Мудрий провадив широку будівельну програму та підтримував дружні зв'язки із сусідніми західними правителями через військові та шлюбні союзи. Саме тому зв'язки з Руссю та те, що його дочка стала королевою-консортом в латинській християнській Європі, розглядалося позитивно в той час у західноєвропейських джерелах [4]. Зазначимо, що немає жодних доказів того, що латинські єпископи заперечували проти того, аби православна княжна стала нареченою для їх короля. Показовим є те, що французькі єпископи стали послами Генріха до

Києва 1049 р., щоб просити руки Анни від імені короля, про що зроблено відповідний запис в нотатці кінця одинадцятого століття в «Odalric's Psalter» [6].

Здавалося, що її перші роки як королеви були зосереджені на народженні спадкоємців, а також на опіці місцевими церковними закладами в Іль-де-Франс. Згодом вона залишилася у Франції після свого першого вдовства, беручи участь у регентській раді свого сина Філіпа I (правління 1060-1108). Ім'я Анни записане кирилицею в списку свідків у латиномовній грамоті 1063 р., що зберігається в оригіналі у Національній бібліотеці в Парижі та є найстаршим наявним зразком староукраїнського письма [8]; [5]. Проте культурні та політичні зв'язки між Францією та Київською Руссю успішно розвивались саме завдяки дипломатичним зусиллям жінки, яку донедавна французькі історики та й загалом усі західні історики називали «Анна Руська».

Дослідники використовували у французькій історіографії термін «Anne de Russie», в англійській — «Anne of Russia», в польській — «Ania de Russie», який у свою чергу може тлумачитися як «Анна з Росії» через тотожність понять «Русь» і «Росія», «руський» і «росіянин» у багатьох мовах. Проте віднесення Анни, дочки великого київського князя Ярослава Мудрого та Шведської принцеси Інгегерди до Росії є хибним і викликає у європейців неправильне розуміння минулого. Слід зазначити, що росіяни спекулюють цим терміном. Так путін у своїй скандальній заяві під час зустрічі з Макроном у 2017 році назвав королеву Франції Анну Ярославну "русской" [1].

Французькі історики використовували для означення цієї особи також такі терміни як «Anne de Ruthénie» («Анна з Рутенії»), «Anne d'Esclavonie» («Анна з Есклавонії»), «Anne d'Ukraine» («Анна з України») тощо. Однак назви «Рутенія» та «Есклавонія» є нині застарілими й малозначними для більшості французів, а назва «Анна з України» - виглядає занадто осучасненим.

Останнім часом у французькій історичній літературі побутує термін «Anne de Kiev», тоді як «Анна Ярославна» у французькій історіографії поки що не є дуже поширеним.

Численні джерела та наукові дослідження як українських, так і зарубіжних істориків про київську князівну свідчать про її виняткову особистість, яка зберігала почуття своєї рідної релігійно-культурної ідентичності та сприяла розквіту духовності, освіти та культури Франції. Анна Ярославна вшановується як символ спільної культурної спадщини між Україною та Європою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Луняк Є. Еволюція образу Анни Ярославни у французькій та вітчизняній історіографіях. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*. 2011. Вип. 104. С. 30–33.

2. Німчук В. Хрестоматія з історії української мови X-XIII ст. Київ; Житомир: Полісся, 2015.

3. Путін оголосив королеву Франції Анну Ярославну "русской". ZN.UA. URL: https://zn.ua/ukr/WORLD/putin-ogolosiv-korolevu-franciyi-annu-yaroslavnu-russkoj-243926_.html (дата звернення: 05.05.2024).

4. Таємниці великих Українців. Анна Київська. Телеканал 1+1. Реальна історія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=kG4mLdcpqWM&t=1s>.

5. Anna Yaroslavna. Encyclopedia of Ukraine. Vol. I A-F. Ed. By V. Kubijovuč. University of Toronto Press, 1984. p. 75 URL: <https://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CA%5CN%5CAnnaYaroslavna.htm>.

6. Bogomoletz W. V. "Anna of Kiev: An Enigmatic Capetian Queen of the Eleventh Century: A Reassessment of Biographical Sources," in French History 19.3 (Sept. 2005): 299-323, and Musin, "Anna Kievskaja": 145-172.

7. Corbet P., Demouy P. Un homme, un livre au XIème siècle: le prévôt Odalric et le manuscrit 15 de la bibliothèque municipale de Reims (Reims: Éditions de l'Académie nationale de Reims, 2015 BM Carnegie, Ms. 15, fol. 214v.

8. Lozinskij G. "La Russie dans la littérature française du Moyen Âge: la population et ses richesses," Revue des études slaves 9. 3-4 (1929): 258-261; Bloch, "Beziehungen," 195-196.

ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРНИХ ВЗАЄМИН КИЇВСЬКОЇ РУСИ ТА ФРАНЦІЇ В ПЕРІОД СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ВІДРОДЖЕННЯ

Діана Патола

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Ярослава Васильчук

*студентка факультету іноземних мов
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Перші контакти між Київською Руссю та франкськими землями відбувалися вже у 9 столітті. Про це свідчать літописні згадки про подорожі русів до Франкської держави [2]. У 839 році в анналах Бертінських літописів зафіксовано прибуття посольства русів до двору франкського короля Людовика Благочестивого.